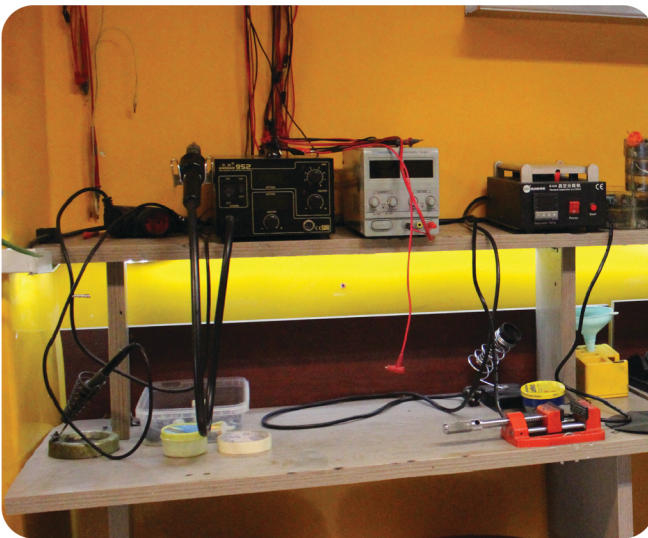

ادامه از صفحه ۷
هشدار فروپاشی....

را زیر نظر استاد تجربه کند. آموزش آنلاین در این رشته‌ها بیشتر شبیه به تماشای مسابقه فوتبال از تلویزیون است؛ شما یاد می‌گیرید که بازیکن چگونه می‌دود، اما خودتان هرگز پا به توپ نمی‌شوید. این آموزش‌ها تنها به اتلاف زمان و انرژی منجر می‌شود.

چشم‌انداز آینده؛ زنگ خطری برای نابودی یک خدمت

در بخش پایانی، زیبایی هشدار می‌دهد: اگر وضع به همین منوال پیش برود، آموزشگاه‌های خصوصی در یک سال آینده با خطر تعطیلی کامل روبرو خواهند بود. ما نباید آموزش مهارتی را به یک امر تزئینی تبدیل کنیم. توصیه من به مسئولان این است: به جای رقابت، از ما حمایت کنید. تسهیلات کم‌بهره به کارآموزان بدهید تا بتوانند شهریه پرداخت کنند. ترویج فرهنگ «مهارت‌آموزی» را به یک کمپین ملی در رسانه‌ها تبدیل کنید. وی در انتها خطاب به جوانان گفت: توصیه برادرانه من این است: به دنبال راه‌های میان‌بر و زودبازده نباشید. بازار کار ایران بیش از هر زمان دیگری به متخصصان عیب‌یابی نیاز دارد. یک رشته را انتخاب کنید، در آن عمیق شوید و با پشتکار، به یک «استاد» تبدیل شوید. هیچ چیز به اندازه مهارتی که با دست‌های خودتان ساخته‌اید، امنیت شغلی شما را تضمین نمی‌کند. امیدوارم روزی برسد که صدای ابزارهای کار، دوباره در کلاس‌های خالی این روزهای ما طنین‌انداز شود. ■

چالش‌های ساختاری؛ وقتی دولت به جای حمایت، رقابت می‌کند

زیبایی در نقد سیاست‌های کلان می‌گوید: بزرگترین چالش ما در بخش خصوصی، نه خود بازار، بلکه رقابت ناعادلانه با دولت است. سازمان فنی و حرفه‌ای به جای اینکه با تسهیلات و حمایت از آموزشگاه‌های خصوصی، آن‌ها را به موتور محرک اشتغال تبدیل کند، خود به برگزاری دوره‌های رایگان می‌پردازد که عملاً کمر آموزشگاه‌های خصوصی را می‌شکند. ما مالیات می‌دهیم، اجازه‌بها داریم، حقوق اساتید داریم و در نهایت باید با ارگانی رقابت کنیم که هزینه‌هایش از بودجه ملی تأمین می‌شود.

او اضافه می‌کند: علاوه بر این، تبلیغات در رسانه ملی برای بخش خصوصی غیرممکن شده است. هزینه‌ها سرسام‌آور است و اگر صدایی نداشته باشیم، دیده نمی‌شویم.

آموزش آنلاین؛ توهمی که جایگزین لمسِ لحیم نمی‌شود

در مورد جایگزینی آموزش‌های حضوری با دوره‌های آنلاین، زیبایی معتقد است: آموزش در حوزه سخت‌افزار، اساساً ماهیتی فیزیکی دارد. کسی که می‌خواهد تعمیرکار موبایل شود، باید «وزن» هویه را در دستش حس کند، باید کار با لوپ و قطعات ظریف

او با تأکید بر پیوند میان مدرک و مهارت گفت: این یک خطای استراتژیک است که مدرک را در مقابل مهارت قرار دهیم. مدرک فنی و حرفه‌ای، کلید ورود قانونی به بازار است و مهارت، موتور محرک کسب‌وکار. مدرک بدون مهارت، مانند داشتنِ جواز رانندگی بدون توانایی راندن است.

که هیچ‌گاه شما را به مقصد نمی‌رساند؛ و مهارت بدون مدرک نیز مانند راننده‌ای است که اجازه تردد ندارد و همیشه در هراس بازخواست است.

شوک آماری؛ وقتی صندلی‌ها در بحران می‌سوزند

در بخش میانی گفتگو، لحن آقای زیبایی تلخ می‌شود. او با اشاره به سقوط وحشتناک تقاضا گفت: باید با واقعیت روبرو شویم؛ وقتی ماهانه ۲۵۰ نفر برای ثبت‌نام مراجعه می‌کردند و امروز این عدد به ۱۰ نفر رسیده، یعنی یک فاجعه اقتصادی در حال وقوع است. خانواده‌های ایرانی که همیشه برای آموزش فرزندان‌شان اولویت قائل بودند، اکنون به دلیل فقر شدید و فشارهای کمرشکن اقتصادی، عطای یادگیری را به لقایش بخشیده‌اند.

وی افزود: حتی وقتی ما شهریه را به کمتر از حد مصوب (۱۸ میلیون به جای ۲۵ میلیون تومان) کاهش می‌دهیم، باز هم استقبالی نمی‌شود.

ادامه از صفحه ۲

نظام آموزش فنی و حرفه‌ای؛.....

مدارس با کمبود تجهیزات استاندارد روبه‌رو هستند و برخی دیگر ابزار و دستگاه‌هایی در اختیار دارند که یا بلااستفاده مانده‌اند یا به دلیل نبود مهارت کافی در استفاده، فرسوده شده‌اند. در عصر فناوری، آموزش فنی و حرفه‌ای نمی‌تواند با تجهیزات قدیمی و بدون دسترسی به منابع علمی و دیجیتال ادامه یابد. هنرآموزان و هنرجویان نیازمند ارتباط مستمر با دانش روز، نرم‌افزارهای تخصصی، نشریات علمی و محیط‌های واقعی تولید هستند. در غیر این صورت، آموزش‌ها از واقعیت بازار فاصله می‌گیرند.

برای اصلاح این وضعیت، نخستین گام آن است که مدیریت هنرستان‌ها و کارشناسی‌های مرتبط در ادارات آموزش و پرورش به افراد متخصص و دارای تجربه فنی سپرده شود. برای این منظور، باید مشوق‌های مالی و حرفه‌ای مناسبی در نظر گرفته شود تا افراد توانمند به تصدی این مسئولیت‌ها رغبت پیدا کنند. همچنین ایجاد رشته «مدیریت آموزشی فنی و حرفه‌ای» در دانشگاه فرهنگیان می‌تواند در بلندمدت به تربیت مدیران تخصصی منجر شود. به همین ترتیب، طراحی رشته‌های تخصصی برای مدرسی هنرستان و تربیت هنرآموزان حرفه‌ای، کیفیت آموزش را به‌طور جدی افزایش خواهد داد.

گام دوم، بازنگری در نظام هدایت تحصیلی و مشاوره است. دانش‌آموز باید پیش از ورود به هنرستان، با رشته‌ها، مهارت‌ها، فرصت‌های شغلی و مسیرهای ادامه تحصیل آشنا شود. برگزاری کارگاه‌های معرفی رشته، بازدید از هنرستان‌ها، حضور مشاوران متخصص در مدارس متوسطه اول و ارائه اطلاعات دقیق به خانواده‌ها، می‌تواند انتخاب آگاهانه را تقویت کند. اگر دانش‌آموز بر اساس علاقه و شناخت وارد رشته‌ای شود، احتمال موفقیت او چند برابر خواهد شد.

گام سوم، تقویت ارتباط هنرستان با صنعت و بازار کار است. آموزش فنی و حرفه‌ای زمانی مؤثر خواهد بود که با نیازهای واقعی جامعه و تولید هماهنگ باشد. ایجاد دوره‌های کارآموزی ساختار یافته، همکاری با کارگاه‌ها و کارخانه‌ها، استفاده از الگوی آموزش دوگانه و احیای نظام استاد و شاگردی می‌تواند این پیوند را تقویت کند. در این الگو، هنرجو بخشی از آموزش خود را در مدرسه و بخشی را در محیط واقعی کار می‌گذراند و مهارت‌هایش را به‌صورت عملی توسعه می‌دهد. همچنین ارائه مشوق‌هایی به صنایع همکار، مانند تخفیف‌های مالیاتی یا امتیازهای حمایتی، می‌تواند مشارکت بخش خصوصی را افزایش دهد.

گام چهارم، هنرستان باید به یک محیط زنده و مولد تبدیل شود. ایجاد نمایشگاه دائمی آثار هنرجویان، فروش محصولات تولیدی، برگزاری بازارچه‌های سالانه، تشکیل انجمن‌های علمی هنرجویان و ایجاد کتابخانه‌های تخصصی، می‌تواند هنرستان را از یک فضای صرفاً آموزشی به یک کانون تولید، خلاقیت و اشتغال تبدیل کند. در چنین شرایطی، هنرجو فقط مصرف‌کننده دانش نیست، بلکه تولیدکننده مهارت و ارزش اقتصادی نیز هست.

در نهایت، باید پذیرفت که اصلاح نظام آموزش فنی و حرفه‌ای و کاردانش، یک اقدام مقطعی نیست؛ بلکه نیازمند سیاست‌گذاری پایدار، سرمایه‌گذاری هدفمند و همکاری میان آموزش و پرورش، دانشگاه‌ها، صنعت و نهادهای اجرایی است. اگر این نظام به‌درستی سامان یابد، می‌تواند بخشی مهم از مشکل بیکاری جوانان را کاهش دهد، زمینه خودکفایی فنی کشور را تقویت کند و رابطه میان مدرسه و زندگی واقعی را بازسازی نماید. آینده اشتغال در گرو آموزش مهارت است، و آینده آموزش مهارت نیز در گرو تصمیم‌های درست، تخصص‌گرایی و پیوند واقعی با نیازهای جامعه است. ■